

- Týdeník EURO
- EURO zprávy
- Euro24
- EURO Setkání
- EURO monitor
- EURO light
- BusinessWeek
- ČÍSLA EURO
- Číslo
- RUBRIKY
- Rubrika
- HLEDÁNÍ
- Rozšířené hledání
- OBORY
- [obor]
- EURONEWS
- Produkty
- Kontakty
- SLUŽBY
- Uživatelský profil
- Předplatné EURO
- Předplatné Euro24
- Předplatné Euro9
- Aktivace email+SMS

1. 3. 2011, 14:05

Odhlásit

Helena Kadrnková
Lukromtel s.r.o.

[Dokument je první v seznamu] | Zpět na seznam | Následující dokument v seznamu | Verze pro tisk | Hlavní stránka

Týdeník EURO: Článek

Radovan Holub
8/2011 20.02.2011 23:50 - strana 66
HFF Berlin

Ve znamení turínského koně

Jednádesátému ročníku festivalu vládla pomalost a třetí rozměr

Filmový festival v Berlíně je jako turínský kůň, jestli si mohu vypůjčit název soutěžního filmu maďarského režiséra Bély Tarra. Kůň v jeho filmu nechce jít dál, vzpouzí se, je zvyklý na dřevěnou stáj a na domek svého pána bez elektřiny. Tarr v Berlíně prohlásil, že jde o jeho poslední film, protože legendární maďarský filmař není schopen pracovat v době, kdy se v Evropě ve stále větší míře aplikuje americký studiový systém. „Evropa potřebuje svůj vlastní systém, ten americký se sem nehodí“, tvrdí Tarr.

Pomalé filmy vracející se k dávnému věku obrazu plnily letos berlínské festivalové sály od 10. do 20. února jako málokdy předtím. Snímky, které nepotřebují příběh, protože dríblují s formou jako kluk s míčem. Snímky plné dlouhých scén, jejichž obraz je černobílý nebo zrnitý na způsob amatérského videa. Snímky, pro něž se v západní Evropě na rozdíl od Česka ještě zachovala poměrně slušná distribuce. Přesto byl festival letos propojený nejmodernější komunikační technikou. Twitter, iPad a streaming pomáhaly šířit informace na každém kroku, fascinace hloubkou obrazu dosáhla letos rekordní míry a diváci si nasazovali 3D brýle na několika filmech v hlavních programových sekcích. Jenže kůň Bély Tarra se dál vzpouzí, odmítá streaming a žere seno.

Konec budoucnosti

Soutěžní film americké performerky, hudebnice, scenáristky, režisérky a herečky Mirandy Julyové *Budoucnost* (The Future) je typickým příkladem turínského koně, který se uprostřed amerického studiového systému vzpouzí hlavnímu trendu. Jeho hlavními hrdiny jsou dva pomalí lidé, neúspěšná učitelka tance Sophie (hraje ji Julyová) a její přítel Jason, ekolog, který zabíjí čas u počítače a snaží se přesvědčit střední vrstvu v Los Angeles, že změna klimatu je dramatická, a proto by každý měl vysadit stromek. Příběh je vyprávěn z pohledu kočky Shirty, která přežívá v kočárně útulku a má najít budoucnost v domácnosti Sophie a Jasona.

Jenže domácnost se rozpadne a kočka si najednou uvědomí, co je čas a jak plyne. „Když jsem byla venku na svobodě, tak čas nebyl, neexistoval,“ říká Shirty. Film je natočen v pomalých sekvencích, oba mladí lidé jsou zachyceni většinou v jedné místnosti. Na konci snímku se ukáže, že se dopravovali ke „konci začátku“, tedy k momentu, kdy není budoucnost. Už se zdálo, že nabrali výšku jako letící čápi, ale pak zase spadli.

Podobné revolující filmům se navíc dostalo podpory ze zázemí. Během festivalu bylo ohlášeno znovuvzkříšení německé společnosti Delphi Filmverleih. Artová distribuční firma, která se loni ocitla na prahu insolvence, chce letos oživit promítání uměleckých snímků ve svých patnácti kinech (Berlín, Mnichov), stejně jako celoevropsky uvádající distribuci uměleckých filmů na DVD.

Tohle je život

Ve znamení revolty proběhla rovněž světová premiéra českého snímku *Osmdesát dopisů* (sekce Mezinárodní fórum mladého filmu). Debutující režisér Václav Kadrnka v něm vypráví o tom, jak se jeho rodiče snažili v osmdesátých letech emigrovat. Během pokusů, jak přelstít orgány ministerstva vnitra, píše matka Helena Kadrnková dopisy svému muži, který předtím emigroval do Velké Británie.

Film je otevřen skvělou sekvencí, kdy se v bytě v někdejší Gottwaldově probouzí režisér coby kluk, který žije sám s matkou. Nejprve matku hledá, utíká za ní kolem oprýskaných zdí, přičemž kamera se nikdy nepodívá nahoru, drží se jen dolních okrajů fasád jako oči komunistických funkcionářů, kteří projížděli městem v černých šestsetřináctkách. Posléze s matkou absolvuje pouť po úřadech, kde se žena snaží získat povolení k opuštění republiky. Jak se dozvíme úplně na konci, film se odehrává během jednoho dne v zimě roku 1987, kdy matka napsala svůj 43. dopis. Úřady vystěhovávání nicméně ještě dlouho nepovolily, jelikož matka do roku své emigrace v roce 1988 stačila napsat dalších sedmatřicet dopisů.

Obsazení dvěma výbornými neherci (hudebnice Zuzana Lapčíková a Martin Pavluš) je kongeniální. Působivý je kontrast mezi psaním dopisů na úřady, vytvářenými v obvyklém úředním ptydepe, a mezi vysoce osobními dopisy manželovi, v nichž jejich autorka dává průchod emocím.

Zajímavé na Kadrnkově filmu je i to, že se pohybuje zcela mimo obvyklé disidentské prostředí. Liší život normálních lidí a nepoužívá klíše o zlých komunistických byrokratech a dobrých odpůrcích systému. Socialistické realie jsou popsány přesně a zároveň s vysokým stupněm metaforičnosti. Příprava emigrace je vylicena jako dobře organizovaný a promyšlený akt. Úředníci na vnitru jsou ličení dokonce s trochou pochopení jako byrokraté jednající podle pokynů nadřazených. Strach ze systému symbolizují spíše neživé věci: opukové obklady, dlouhá schodiště a neustále otevírané a zavírané aluminiové dveře, které dosud najdeme na některých úřadech jako dědictví socialismu.

Kadrnka považuje uvedení snímku na jednom z největších evropských festivalů za osobní satisfakci. Film si musel sám financovat, státní podporu nezískal. Dojatý režisér před plným sálem festivalového kina uvedl, že film přesně zobrazuje to, jak se věci odehrávaly. „Tohle je můj život,“ řekl Kadrnka v Berlíně.

Přísaha na Korán

Komorní film Nader a Simin svým způsobem nahrazoval nepřítomnost slavného iránského režiséra Džafara Panahiho, jehož porotcovské křeslo zůstalo neobsazeno. Umělec musel zůstat ve vězení v Teheránu, takže na snímek z téže země od režiséra Asghara Farhádho se zaostrila pozornost jaksi automaticky.

Film otevírá scéna, v níž manželka Simin žádá o vystěhování do ciziny. V době, kdy je arabský svět v revolučním přerodu, je slovní spojení „odchod do ciziny“ politickým aktem. Manžel Nader emigraci odmítne a navrhně rozvod. Nechce totiž odejít od svého otce trpícího Alzheimerovou chorobou. A v tu chvíli se rozehraje brilantní hra viny a trestu.

Nader má svého otce sice rád, ale nemá na něj čas. A tak mu pořídí pomocnici, těhotnou ženu, jejíž muž je nezaměstnaný. Jednoho dne pomocnice musí k lékaři, jenže během její nepřítomnosti stařec spadne z postele a málem zemře. Nader se rozhodne ženu vyhodit ze služby. Přitom dojde k potyčce, při níž žena údajně potratí. Celý další děj se točí kolem toho, jestli Nader o jejím těhotenství věděl, nebo ne. Teprve když muž pomocnice chce, aby se očistila a přísahala nad Koránem, dostane se mu přiznání, že potratila už den před potyčkou. Pravda je venku, Korán zůstává ležet ve vedlejší místnosti. Lidská dramata se odehrávají nezávisle na politickém zřízení. Touha po svobodě zůstává jako silný podtón iránského filmu v době jasmínových a dalších revolucí.

V hloubce

Existují však i filmy, které se pohybují úplně mimo trendy. V sekci Mezinárodní fórum

MOJE EURO

Přidat >>

NEJNOVĚJŠÍ ZPRÁVY

- 01.03.2011 12:42
Češi loni prosázeli ve Fortuně pět miliard
Společnost oznámila výsledky za rok 2010
 - 01.03.2011 12:33
Většina lidí je pro rozšíření kompetencí sester
Průzkum společnosti STEM/MARK
 - 01.03.2011 12:22
Zemědělci vydělali přes šest miliard
Motorem zisků byly ceny obilí a řepky
 - 01.03.2011 11:45
Turci si objednali od ČKD hnědouhelné bloky za 1,2 miliardy
Na zakázce pro soukromého investora se podíli i Vítkovice Power Engineering
 - 01.03.2011 11:15
Skupina CME kvůli dlouhým klesl rating
České CET 21 se zhoršené hodnocení netýká
- [více zpráv ...](#)

NEJČTENĚJŠÍ

- Vepřové schované na grilovačku
- Další na odstřel
- Řemeslo má dřevěné dno
- Egyptem zdražen léto
- Zlatý důl
- R.U.R. v bílých pláštích

mladého filmu, kde běžel český Nesvatbov, slovensko-český Dom a Osmdesát dopisů, se objevil jako zjevení teenagerovský film Ponorka (Submarine) o všednodenních utrpeních gymnazisty Olivera Tatea a jeho dívky, pyromanky Jordany Bevanové. Snímek natočil britský komik a režisér videoklipů Richard Ayoade (mimo jiné představitel Maurice Mosse v britském sitcomu Aťáči) jako svůj filmový debut. Děj příběhu se odehrává v Cardiffu a vypravuje ho Oliver (vynikajícím způsobem ztvárněný Craigem Robertsem) ze svého zorného úhlu, jako by sám film natáčel. A nechybí v něm překvapení. Scéna, kdy se oba hrdinové do sebe zamilují, probíhá v průmyslové oblasti města, nikoli v romantickém třešňovém sadu. A jelikož Oliverův táta je biolog zabývající se hloubkami oceánu, Oliver s pomocí senzoru a stmívacího vypínače zjišťuje, co spolu dělají jeho rodiče v noci. Film je rychlý a vtípný, humorný i v nejvypjatějších situacích.

Jiný rozměr

Ale jsou tu i jiné hloubky. Ta letošní se jmenuje 3D, přičemž ve třech rozměrech se pochlubilo několik snímků. Jedním byla francouzská animovaná pohádka Příběhy noci, německý režisér Wim Wenders natočil svůj film Pina o tanečním divadle předčasně zemřelé wuppertalské choreografky Piny Bauschové také ve 3D. A trojrozměrný dokumentární film Wernera Herzoga Jeskyně zapomenutých snů pojednává o prehistorických malbách starých kolem 30 tisíc let, nalezených v roce 1994 v jižní Francii. Herzog byl přitom jediný filmař, který dostal povolení v jeskyních točit. Na festival ale nepřišel, protože natáčel další dokument o trestu smrti ve Spojených státech.

Formát 3D by podle Wenderse měl sloužit filmovému umění, které na celém světě trpí odlivem diváků. Ne vždy tak ale činí. V britském sci-fi filmu Zahrabávač mrtvol umožňují 3D brýle divákům sledovat nikoli krásné krajiny, ale ponořit se do vnitřnosti zemřelých lidí. Jde přitom o scény, které neunes každý ani v tradičním formátu. Otázka zní: Proč? Má to jiný smysl než posílení estetiky odporosti?

3D je ideálním formátem pro filmy, v nichž hraje velkou roli pohyb, tvar a fantazie. Vše ale nasvědčuje tomu, že se stane stejně tak nástrojem zobrazování osklivosti. Po Avatarovi přijdou jak 3D krváky, tak 3D umělecké experimenty, které s krásami hloubek nebudou mít nic společného. Letošní berlínský festival ukázal, že tím hlavním na filmovém umění zůstává obsah a síla výpovědi. Vše ostatní je vedlejší.

BERLÍNSKÁ NEJ

Nejneobyčejnější detektivka: Dozorce (The Guard), režie John McDonagh, Irsko
V hlavní roli policisty bojujícího proti drogové mafii se představuje skvělý Brendan Gleeson. Film byl uveden v programové sekci Panorama.

Nejnudnější umělecký experiment: Sekai Good Morning (Dobry den, světe), režie Hirohara Satoru, Japonsko
Gymnasta, který se cítí jako outsider, najde v tunelu mrtvolu bezdomovce a zkoumá, proč muž zemřel. Film je prakticky bez děje, k ničemu nedospěje a nic neřeší. Snímek byl natočen ruční videokamerou, v Berlíně byl uveden v programové sekci Mezinárodní fórum mladého filmu.

Nejpoctivější film: Osmdesát dopisů, režie Václav Kadrnka, ČR
Film byl uveden v programové sekci Mezinárodní fórum mladého filmu.

Radovan Holub, Berlín
filmový publicista a pedagog

uložit či sdílet článek:

Vaše reakce

Titulek: Od: Datum:

datum: 20/02/2011 23:50